

CAL NO FORÇAR LA VEU

Miraré de viure un relat, més que no pas d'escriure'l, per bé que ho aniré anotant tot, i, malgrat això, no serà en absolut una narració en primera persona, ni singular ni plural, ni en tercera persona, ni tampoc serà un conte coral, i ni tan sols serà conte. Deixem-ho, doncs, en relat i prou. Ara bé, voler escriure un relat mentre hom el va vivint pressuposa que primer vindrà allò viscut i tot seguit hi haurà l'escriptura d'allò viscut, perquè l'inrevés d'això és, fet i fet, impossible. En efecte, posem per cas que escric "Vosaltres sortiu de casa", o bé "Tu surts de casa", oracions en què no hi ha ni primera ni tercera persona (la segona persona és l'única que no m'he prohibit). Aleshores, com ho faré per viure el fet que vosaltres o tu sortiu de casa? A més a més, qui és el tu o qui sou vosaltres? No, això no rutlla. I si desobeís l'autoprohibició i ho posés en primera persona, tampoc no me'n sortiria. Perquè si escric "Surto de casa", i de seguida ho faig, o sigui, surto de casa, i llavors què? "Enfilo el carrer cap a la placeta", i ho faig. De seguida, però, passaria alguna cosa imprevista i que hauria d'anotar, i, per tant, en escriure aquest imprevist, ja faria allò de primer viure una cosa i a continuació escriure-la, o sigui, no escriuria primer, o no escriuria alhora, allò que m'ani-

ria passant. En dedueixo que el problema ve del començament de tot, de la impossibilitat de viure un relat a mesura que els fets d'aquest es van succeir. O més aviat l'arrel de la qüestió és la voluntat, i, concretament, la voluntat de viure un relat. Distingim, doncs, entre relat i realitat, o entre relat i vida, i ens adonem que en un relat sempre hi ha d'haver, ineluctablement, imaginació, que pot ser viscuda, sí, tot i que només com a imaginació. En conseqüència, rectifico: em passa pel cap d'escriure un relat, i no importa pas si és en primera persona, o en segona o tercera. Ara bé, un relat demana la narració d'uns fets, i la meua espècie, a diferència de la dels humans, no és gens procliu a narrar res, i d'aquí ve la nostra superioritat sobre els humans i que ells no han pogut reconèixer mai. I és que nosaltres vivim el temps d'una manera ben diferent que la dels humans, fins al punt que hom ha arribat a dir, segurament amb raó, que el nostre temps no té res a veure amb el dels humans. Dit de manera aproximativa, per nosaltres les coses neixen en morir i moren en néixer, bé que no sempre és així, perquè hi ha casos en què un neix, mor, a mig camí, i mor, neix, en un altre camí. Per exemple, alguns de nosaltres no naixem pas en morir, sinó que naixem, o sigui, morim, en plena maduresa i morim, és a dir, naixem, en un altre subjecte. Això, que és tan complicat d'entendre per nosaltres mateixos, encara ho seria molt més per als humans, atès que si bé nosaltres ho sabem tot, dels humans, ells no saben res de res de nosaltres, ni tan sols saben que existim. I és que no existim, en el sentit que l'existència té per ells. Pel cap baix, ells, si algú els parlés de la nostra

existència, ens qualificarien d'esperits, o de fantasmes. Ens negarien com a éssers físics. Com que no ens podrien veure, dirien que no som cossos materials, i titllarien de fantasiós qui els digués que no pas solament som materials, sinó que ho som molt més que no ells. De tota manera, hem d'admetre que això que acabem de dir tot just és una veritat a mitges, ben segur que abocada a la mentida, perquè què són els humans per nosaltres sinó una exageració de la nostra imaginació? Hi creiem, en els humans, mal que ningú no n'ha vist mai cap. Ells són per nosaltres el mateix que els déus són per ells. Creure nosaltres en els humans, i aquests creure en els déus és, tant per nosaltres com per ells, un acte de fe. Tant és així que sovint es diu, ben segur que encertadament, que nosaltres som els déus dels humans, i que aquests són els nostres déus. I tanmateix, com que molts de nosaltres i molts dels humans neguen l'existència dels déus, i com que els que així opinen són els més intel·ligents de nosaltres i dels humans, en podem col·legir que els humans no existeixen i que nosaltres tampoc no existim, malgrat totes les aparences. Únicament som un producte de la imaginació de qui això escriu, que sóc jo, és clar, i que sóc humà. Ergo, tot el que he escrit fins aquí no té cap valor demostratiu de res, per la raó, ben senzilla, que, en posar-me a escriure, no tenia res a demostrar, només volia escriure un relat i prou. I no me n'he sortit pel motiu que amb la imaginació i els embolics a què aquesta pot portar no n'hi ha pas prou per escriure un relat. O sí, per tal com el relat pot consistir a descriure la incapacitat d'escriure un relat, i el resultat en seria una paròdia de retrat, i passa

que sóc advers a la paròdia. M'acabo d'equivocar, en comptes de relat he escrit retrat, i aquesta equivocació pot ser significativa. Paròdia de retrat, he dit, i ho he dit cridant una mica, per veure si algú ho sentia i protestava. Protestar? Si algú es queixava seria evident que li hauria dolgut això de la paròdia d'un retrat. Retrat de qui?, ens podríem demanar. I tanmateix no ens ho demanem pas. Nosaltres anem fent i no ens interroguem sobre el que fem. I qui som nosaltres? Som els que reatrem la realitat, que no existeix. Per tant, nosaltres, que no som ningú, que no existim, no fem mai cap retrat, ni n'hem fet mai cap ni en farem cap. Només que en féssim un ja faríem veure que existim, i no tinc cap interès a fer veure res. Tot just m'interessa continuar escrivint, perquè m'agrada de fer-ho. Tot amb tot, no vull escriure sobre una cosa, ni vull escriure una cosa, solament vull escriure, i ni això. Em nego a escriure. No vull escriure, i si ho faig és ben bé contra la meua voluntat, que m'obliga a portar-me la contrària. Escric per inèrcia, per vici. I mentrestant, des de fa ben poquet, el meu veí protesta, es queixa. I és que escric tot bramant el que vaig escrivint, que és una de les maneres possibles de viure si no un relat, sí, de reviuere el que acabo d'escriure i que ho oblidó de seguida. I ara resulta que el meu veí no és pas un veí, sinó una veïna, que es va morir fa poc, però que encara té esma per protestar, segons és palès pels cops que va pegant a la paret. I sí, és ella; no pot ser ningú més; el pis és tancat i barrat; no hi viu ningú des que ella va morir. Era tan tossuda, la pobra, que fins i tot morta va picant a la paret insistentment, tot i que calla quan jo no crido.

Aniré cridant fins que em doni la gana, però, o fins que em cansi d'escriure i de cridar el que vaig escrivint. Ara els cops són encara més forts, i jo aixeco la veu, desafiant-los. No em fa gens de por que una morta em piqui a la paret. Una mica de basarda, emperò, sí que me'n fa. Ara, en sentir això darrer, es deu haver envalentit i els cops ja són tan forts que els veïns del pis de baix em piquen a la porta tot cridant "Què són aquests crits i aquests cops? Avisarem els Mossos! No podem dormir, amb aquest enrenou!" I ells contribueixen a l'enrenou. Fins que callo. Ja no crido el que vaig escrivint, i la veïna morta ja no pica a la paret, els veïns de baix ja no diuen res, i, per sort, ja puc continuar escrivint tranquil·lament això que ja s'assembla una mica a un relat, o a un autoretrat, vist que jo en sóc el protagonista, ací assegut, davant un paisatge que no m'és gens familiar. M'autorelato maquinalment, com qui no fa res, i probablement per això em va dominant una passió de son irresistible. Acluco els ulls i m'endormisco, i tanmateix continuo escrivint. Tinc una mica de fred, estiro el braç, agafo una manta i me la poso a sobre, de coll en avall, i mig somnio que vaig escrivint les ratlles presents, les escric i cada mot el deletrejo, i me'n va sortint una música com de vocals que es transformen en consonants a través de l'aigua que va baixant; és un rierol, el que fa la música amb els mots líquids, que segons com són com còdols d'aigua o bombolles d'aire que es van distorsionant segons els accidents del terra molt irregular, on m'afiguro unes orenetes que volen com de cantó, i el son se'm fa més i més fondo i un gat que badalla és esbufegat per un altre

gat a la figuera, i es va fent de nit i em portaran el sopar, noto una mica de gana, em sento respirar, els ulls em pesen, la foscor es va fent més i més negra, la ratlla de mots va passant i gairebé no els lleigeixo, em recorden un tren que passa lluny, hi ha alguna cosa que mig se'm clava a la cuixa, deu ser un bolígraf, recordo coses que em vaig inventant, no m'adormo pas del tot, no, encara tinc esma per anar escrivint, per fer-ho obro els ulls, no pas del tot, ara començo a volar per damunt d'un desert, d'uns carrers, les mans em pesen en escriure intermitentment, em sento tot el cos, em trec el bolígraf de sota la cuixa, miro de planar més i no puc, ara sóc en un carrer amb tot de gent que va de pressa, no em mira ningú, una noia ve cap a mi i passa a través meu, que estrany!, em miro el cos i no me'l veig, no em veig les mans, ni els braços, no tinc cos, però hi veig, i penso, sóc viu, però potser m'he mort, un home també passa a través meu, no em veuen, preguntaré l'hora a algú, a veure si em sent, ho faig i comprovo que ni em sent ni em veu, m'he degut morir, i això no obstant camino i tot és com si fos viu, llevat que sóc invisible i inaudible, i m'adono que jo també puc passar a través d'altri, potser hi ha altres morts com jo, per aquí, i no els puc veure, i ells no em poden veure a mi, de manera que això és la mort?, i què faré ara?, segurament no tindrè ni gana, ni set, ni dormiré, hauré d'anar de dies i de nits amunt i avall sense poder-me comunicar amb ningú, i, això sí, podré tafanejar per on vulgui, i escoltar-ho tot, i entrar en la intimitat de tothom, fins al punt que me'n cansaré, i me n'aniré a la solitud d'una muntanya, no tindrè ni calor ni fred, i així tota

l'eternitat, si no és que existeix allò de la reencarnació, i què haig de fer per reencarnar-me en algú o en algun animal?, potser em vindrà de sobte, que seré un gos o vés a saber què. Em desperto. Oh que fondo que dormia i quin somni més viu que he tingut! I continuo tenint son. He pres un bon bat de sol, avui, i això m'ha degut afectar. Mentrestant, la veïna morta ha degut anar picant a la paret, tot i que jo ja no cridava el que anava escrivint. Ho dic perquè el veí de baix ha tornat a pujar per protestar pels cops que, segons ell, no han parat i encara continuen, per bé que jo no els sento. El veí s'enfada molt quan li dic que no sento els cops. I jo m'enfado perquè ell s'enfada. No sé pas com pot acabar, això. Ara noto una cosa estranya en el meu veí, sembla que es vagi fent més petit, i en canvi, és al contrari, de fet es fa alt com un sant Pau i gros com una torre de guaita petita, i se li'n va la veu i comença a fer uns lladrucs que són contestats per un gos del veïnat, i tots dos borden com a desesperats i el veí ja no em fa cas, només borda que bordaràs de cara al forat de l'escala, i ho aprofito per ficar-me al meu pis i tancar la porta. I sento un terrabastall terrible a l'escala. Què ha degut passar? Ara no se sent res. És un silenci total, ben rar en aquesta escala sempre tan sorollosa. No goso obrir la porta per veure què ha passat. El gos del veïnat també ha callat. Que és que m'he quedat sord o què? Sord com una tàpia? Pego un cop amb la mà a la taula i no sento res. El terrabastall m'ha deixat com una tàpia. Decideixo obrir la porta. Ho faig. Un home és allà palplantat i em diu no sé què, perquè no el sento. Gesticulo perquè entengui que no hi sento i que em

disculpi, i tanco la porta. M'ajec al sofà. Deu ser un efecte del sol que m'ha tocat avui. Més valdria que dormís i demà serà un altre dia i potser ja hi sentiré. Vaig cap a la finestra per tancar-la i veig que al carrer hi ha molta gent, moltes ambulàncies, bombers, policia. Què ha degut passar? Veig que els bombers s'escarrassen per pujar a un camió un cos enorme i inert, segurament el d'un mort, el d'un diguem-ne gegant mort. És el veí de sota meu! Sembla més alt i gros que quan ha començat a créixer al replà, i que paradoxalment feia l'efecte de fer-se petit. I —oh!— ara ha esclatat! Era un cadàver bomba. Tot de gent ha caigut per terra, malferits o morts. Hi ha corredisses cap a tot arreu. Del cadàver no en queda res, només una taca negrot a terra, un senyal de la seva gran explosió. I de cop i volta les orelles se'm destapen i sento els crits i xisclets de la multitud i les sirenes de més ambulàncies que arriben al capdamunt del carrer. M'aparto d'aquell espectacle esborronador, d'aquella carnisseria en la qual d'alguna manera em sento involucrat i àdhuc una mica culpable, i torno cap al sofà. Són massa emocions per a mi, i més després d'haver somniat que era mort. I estic tan destarotat, que decideixo deixar córrer tota aquesta història tan absurda i que encara pot acabar més malament i tot. Abans, però, m'agradaria saber què ha estat el terrabastall terrible que s'ha sentit a l'escala quan he tancat la porta. I d'això me'n vaig assabentar al cap de molt, quan tots els mitjans de comunicació ho van esbombar. Resulta que el veí del pis de baix, de tan bordar, es va ennuegar amb la seva pròpia saliva que se li havia anat fent espessa a causa de la seva exci-

tació inexplicable i de l'augment desmesurat de totes les proporcions del seu cos. L'estrèpit no era sinó, d'una banda, el dels forts espetecs conjuminats que li feien fer les contraccions de la seva gola i, de l'altra, la trompada final de la seva caiguda pel forat de l'escala, malgrat la qual es va poder arrossegar fins al mig del carrer, on ja mort, uns terroristes li van fer entrar per la boca els explosius que després van provocar l'hecatombe. Aquestes explicacions eren tan increïbles, si més no per a mi, que en sentir-les em vaig alegrar encara més d'haver deixat córrer aquella part del meu relat, la qual ben segur que m'hauria pogut matar si no hagués tancat la porta del pis abans de l'ennuegament del veí esdevingut gegant i cadàver bomba. I tal vegada jo hauria estat un segon, o primer, cadàver bomba. No vull ni pensar-hi. La qüestió és que me'n vaig anar a viure en un altre barri ben lluny d'aquell escenari d'una catàstrofe dantesca, que es va originar per una discussió de veïns, a causa d'uns cops a la paret fets per una veïna morta. I un dels dos veïns que discutien era jo, cosa que no vaig dir pas a la policia, perquè podien arribar a sospitar que jo podia ser qui havia farcit d'explosius el cadàver del meu veí, que, tot sigui dit, sempre s'havia comportat d'una manera ben pacífica, fins diria que pusil·lànime, de tan tímid i vergonyós com era, el pobre. Tant és així que quan ens creuàvem per l'escala, si ell baixava i jo pujava, ell se'n tornava corrents cap amunt, fins al seu replà, i obria la porta de casa seva i, rere la porta mig ajustada, esperava que jo passés i, amb un somriure d'humilitat, em demanava perdó, i només quan jo ja havia pujat tres o quatre esglaons cap al

meu pis, ell sortia al replà, tancava la porta i, gairebé de puntetes, començava a baixar l'escala, i ho feia tan a poc a poc que hi havia vegades que, quan jo tornava a sortir de casa, ell encara no havia arribat a baix de tot. I llavors, quan jo havia de passar pel seu costat, es girava i feia veure que, en comptes de baixar, pujava i es tornava a girar per baixar més que de pressa l'escala, a fi que ell no fos un obstacle per a la meva tan decidida, tan ràpida, baixada per l'escala. Ara bé, com que jo era més veloç que no ell, passava davant seu, i llavors les mostres de penediment, així com els escarafalls en demanar-me perdó, eren tan exagerades i em feien tanta ràbia que jo m'aturava i el mirava als ulls tan fixament i tan altivament que ell no tenia més remei que girar cua i pujar l'escala mentre jo la baixava tot xiulant una marxa militar. I pensar que aquell homenet tan poruc havia d'acabar transformat en una mena de gegant i en un cadàver bomba! La veritat és que no me la vaig creure mai, la versió dels Mossos d'Esquadra. Sí que l'homenet quan es va enfadar amb mi pels cops de la veïna es va anar fent alt i gros i no parava de bordar igual que un gos, però d'això a creure que es va ennuegar amb la seva pròpia saliva hi va molt i molt de tros, tant que, ras i curt, no m'ho crec, que caigués pel forat de l'escala i que uns terroristes li fiquessin bombes a l'estómac per la boca. No pot ser, no. Ara: tant me fa, com van anar les coses. Se me'n ben refot si, com diu molta gent, van ser els bombers els qui van fer esclatar unes bombes que ells van posar a les butxaques del cadàver. Jo ja he dit que aquesta part del relat la vaig deixar córrer, no em volia pas embolicar més. Em

vaig adonar a temps que més em valia tornar a abans de tot aquest embolic tan sagnant, i talment ho vaig fer al meu nou barri, on em vaig posar a escriure que em despertava d'aquell somni on jo m'havia mort i deambulava, invisible i inaudible pel carrer. El primer que vaig fer és prendre'm un bon cafè per espavilar-me i tot seguit vaig sortir a escampar la boira, amb tanta mala sort que aquesta s'anava fent més i més espessa, tan i tan densa que jo ja no sabia pas per on caminava a les palpentes, fins que per casualitat vaig entrar en un hipermercat immens, on no hi havia boira. No era pas ple del tot, però déu n'hi do, sobretot als racons, on un munt de gent s'amuntegava per alguna raó que jo desconeixia, com imantats per algun reclam. Encuriós, em vaig acostar a un dels racons on la germació s'atapeïa; volia veure què hi passava, però abans d'arribar-hi, la massa es va començar a disgregar, i quan hi vaig arribar ja no hi restava ningú, i no vaig veure res que justificés ni l'aglomeració del gentum ni la dispersió que, segons semblava, havia estat provocada per mi del tot inexplicablement. I posats a inventar records, me'n ve un de xocant; aquest: quan ja m'havia cansat de tantes i tantes prestatgeries que no s'acabaven mai, reblertes de tota mena de productes, vaig seguir la fletxa que hi havia sota els rètols de "Sortida", i aquesta, la sortida, no arribava mai, i no veia cap empleat de l'hipermercat per preguntar-li com sortir al carrer, i si ho demanava als clients, aquests m'assenyalaven els rètols de "Sortida" amb la fletxa. Al cap de caminar molt, vaig veure una porta on deia "Acolliment". Hi vaig entrar i era una gran sala plena de bancs molt llargs amb centenars

de persones assegudes, una de les quals em va dir que tota aquella multitud eren els que s'havien perdut a l'hipermecat, és a dir, els que no sabien com sortir-ne, i que n'hi havia molts que eren allà des de feia més d'una setmana, que de tant en tant els portaven menjar, i que sovint el trenet que els havia de portar al carrer també es perdia, aquesta vegada per sempre, i que, fins que la direcció no enviava un altre trenet, podien passar tres o quatre dies. De nits hi portaven matalassos, però no n'hi havia pas per a tothom, i això originava baralles i a vegades uns tumults considerables, amb desenes de ferits de les bales de goma dels antidisturbis. A mi, per sort, em van treure amb un trenet que va arribar al cap d'uns deu minuts. A fora ja no hi havia tanta boira. I llavors, en travessar un carrer sense semàfors, va ser quan, com he mig deixat entendre al començament de tot, vaig decidir d'escriure un relat en segona persona, a fi de no veure'm implicat en els avatars a què porta l'escriptura.